

Biogeogrāfija

Voldemārs Spuņģis
Brigita Laime

Biogeogrāfija

Biogeogrāfija ir zinātne par dzīvo organismu sugu u.c. taksonu un sugu sabiedrību, ekosistēmu, biomu izplatības likumsakarībām pasaulē.

Ietver telpas un laika aspektu!

Pētījumu objekts

(vēsturiskais)

Flora un fauna = vēsturiski izveidojies sugu kopums, kas apdzīvo noteiktu teritoriju un ir tur atrodošos ekosistēmu sastāvdaļa.

Sugu sabiedrības un ekosistēmas

Biogeogrāfijas sastāvdaļas

- Aprakstošā (sistemātiskā) biogeogrāfija
- Salīdzinošā (analītiskā) biogeogrāfija
- Kausālā (cēloņsakarību) biogeogrāfija
  - Ekoloģiskā biogeogrāfija
  - Paleobiogeogrāfija
- Evolucionālā biogeogrāfija
- Horoloģija (zooģeogrāfija, fitoģeogrāfija)

Horoloģija

Zinātne par sugu areāliem un to veidošanās likumsakarībām

Areāls = "area" → "ареал" → areāls

Taksona vai ekosistēmas aizņemtā teritorija

Biogeogrāfijas uzdevumi

Teorētiskie, zinātniskā pētniecība

Praktiskie - dabas aizsardzība: prognoze, sugu aizsardzība uz areālu robežām, aizsardzība visā areālā, saistība ar ekosistēmu izplatību, aizsargājamās teritorijas lielums.

Ļoti īsa biogeogrāfijas vēsture

17.-19.gs. Ceļojumi, datu uzkrāšana

Sclater A. 1858.g. sadala pasauli 6 apgabalos, balstoties uz putnu faunu.

Darwin Ch. 1859.g. "Sugu izcelšanās dabiskās izlases ceļā" divas nodaļas par sugu ģeogrāfisko izplatību, biogeogrāfisko evolūcijas principu pamatojums. Veidojas evolucionārā biogeogrāfija.

Wallace A.R. 1876.g. sadala pasauli 6 apgabalos, balstoties uz zīdītāju faunu. Veidojas sistemātiskās biogeogrāfijas virziens.

Matthew E. 1915.g. "Climate and evolution" saista kontinentu vēsturi un sugu izplatības likumsakarībām.

Mūsdienu biogeogrāfija - virzienu sintēze.

Biogeogrāfijas saistība

Viscum album

Coronella austriaca

Bioloģija un taksonomija – skaidri definēts taksons

Biogeogrāfijas saistība

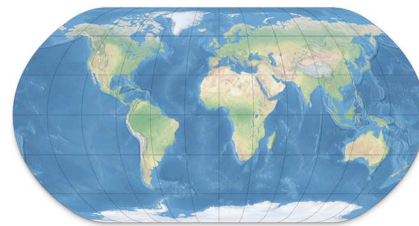
Drosera anglica

Astacus astacus

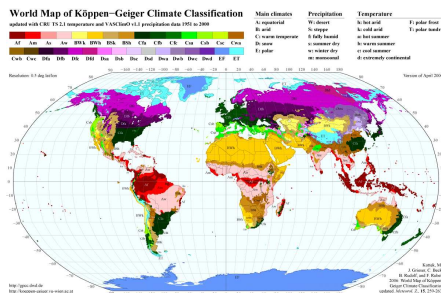
Ekoloģija (sugas prasības, konkurence, izplatības barjeras utt.)

Biogeogrāfijas saistība

Ģeogrāfija – sauszemes un jūras veidojumi,
ģeoloģija – augsnes, cilmiezis

Biogeogrāfijas saistība

Klimatoloģija, paleoklimatoloģija

Biogeogrāfijas saistība

Evolūcijas teorija: Čarls Darvins

Bioģeogrāfijas saistība

Kaulzivju fragmenti Lodes karjerā

Paleontoloģija – jāzina dzīvības pagātne, lai izskaidrotu tagadni.

Bioģeogrāfijas saistība

Cypripedium calceolus

Hyla arborea

Dabas aizsardzība (sugas samazinās un to areāli sašaurinās vai *vice versa*)

Indijas tīģeris *Panthera tigris*

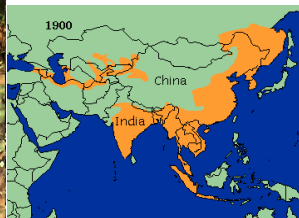

Indijas tīģeris *Panthera tigris*

Pasugas:

<i>Panthera tigris tigris</i>	Bengālijas tīģeris
<i>Panthera tigris amoyensis</i>	Dienviķīnas tīģeris
<i>Panthera tigris corbetti</i>	Indoķīnas tīģeris
<i>Panthera tigris sumatrae</i>	Sumatras tīģeris
<i>Panthera tigris altaica</i>	Mandžūrijas tīģeris
† <i>Panthera tigris sondaica</i>	Javas tīģeris
† <i>Panthera tigris balica</i>	Bali tīģeris
† <i>Panthera tigris virgata</i>	Turkeštānas tīģeris

Indijas tīģeris

Indijas tīģera *Panthera tigris* izplatība 1900.g.

Indijas tīģeris

P. t. amoyensis

P. t. tigris

P. t. corbetti

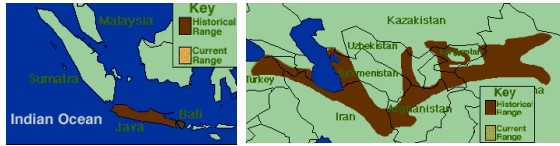

P. t. sumatrae

P. t. altaica

Indijas tīģeris

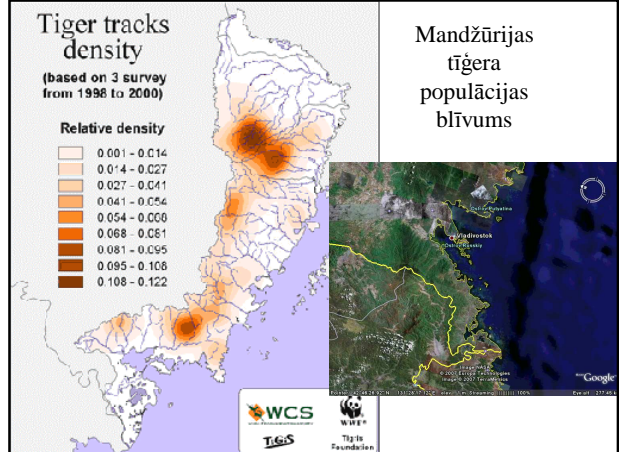
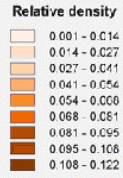

P. t. sondaica un *P. t. balica*

P. t. virgata

Tiger tracks density

(based on 3 survey from 1998 to 2000)

Mandžūrijas
tīģera
populācijas
blīvums

Biogeogrāfija

Homo sapiens migrācija

Cilvēka ģeogrāfija